

Nr 57.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1943 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av dels väckta motioner om åtgärder i syfte att bereda ökat skydd åt hyressökande familjer med barn, dels ock väckt motion om ändring av 10 § lagen om hyresreglering.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft tre inom riksdagen väckta till lagutskott hänvisade motioner, nämligen *dels* likalydande motionerna nr 185 i första kammaren av herr *Hage* och nr 131 i andra kammaren av herr *Edberg m. fl.*, *dels ock* motionen nr 106 i andra kammaren av herr *Persson* i Stockholm *m. fl.*

I motionerna I: 185 och II: 131 har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamma åtgärder i syfte att bereda ökat skydd åt hyressökande familjer med barn, förslagsvis genom införande av obligatorisk kommunal bostadsförmedling med anmälningsskyldighet för hyresvärdar och förtursrätt för barnfamilj till hyresledig lägenhet».

I motionen II: 106 hemställs, att riksdagen för sin del måtte besluta, att 10 § i lagen om hyresreglering m. m. skall erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

I kommun, där denna lag äger tillämpning, skall avgiftsfri bostadsförmedling anordnas på kommunens bekostnad.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionerna I: 185 och II: 131 har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från socialstyrelsen, statens hyresråd och 1941 års befolkningsutredning, varjämte utskottet berett Sveriges fastighetsägareförbund och hyresgästernas riksförbund tillfälle att yttra sig i anledning av nämnda motioner. De infordrade yttrandena finnas såsom bilagor fogade till detta utlåtande.

Enligt 10 § i *lagen den 19 juni 1942 om hyresreglering m. m.* äger Kommunen förordna, att i kommun, där lagen äger tillämpning, avgiftsfri bostadsförmedling skall anordnas på kommunens bekostnad.

I det ursprungliga förslaget till hyresregleringslag (statens off. utr. 1942: 14) upptogs föreskrift om inrättande av obligatorisk kommunal bostadsförmedling i orter, där lagen föreslogs skola äga tillämpning, dock med möjlighet för Kungl. Maj:t att medgiva undantag härifrån. Såsom motive-ring till detta stadgande anfördes:

Lägenhetsbristen under en kristid kan utnyttjas för ekonomisk vinning även av andra än fastighetsägarna. Särskilt lämnar hyresförmedlingen möjligheter till sådana förfaranden. Frågan om denna verksamhets lämpliga anordnande kan visserligen icke i sin helhet behandlas i detta sammanhang, men vissa åtgärder torde dock kunna genomföras vid en hyresreglering för att motverka de olägenheter, som särskilt framträda under kristider. Till en början synes det lämpligt att inrätta ett kommunalt förmedlingsorgan i de samhällen, där förhållandena äro sådana, att hyresreglering införts. Därigenom får allmänheten tillgång till en hyresförmedling, som arbetar utan vinstsyfte. Anlitandet av denna förmedling bör vara helt avgiftsfritt. För att kommunernas åliggande icke skall bli alltför betungande, bör denna obligatoriska verksamhet inskränkas till att avse bostadslägenheter, som ej uthyras möblerade. Dock finns det naturligtvis icke något hinder för en kommun att utvidga sin förmedlingsverksamhet inom ramen för de kommunala arbetsuppgifterna. I undantagsfall kunna förhållandena i ett samhälle vara sådana, att där icke föreligger något behov av kommunal bostadsförmedling, trots att hyresreglering införts. I sådant fall bör Kungl. Maj:t efter framställning från kommunerna kunna befria denna från skyldigheten att inrätta ett dylikt organ.

1941 års befolkningsutredning framhöll i infordrat remissyttrande över förslaget, att de viktigaste möjligheterna att vid allmän bostadsbrist tillgodose familjebildningens och de bestående barnfamiljernas intressen hänförde sig till bostadsförmedlingen. Utredningen ville understryka vikten av att en effektivt och socialt arbetande bostadsförmedling komme till stånd. Det syntes utredningen nödvändigt, att vid en eventuell skärpning av bostadsbristen en avvägning gjordes av behoven hos olika kategorier av bostadssökande.

Härom anförde utredningen:

En ransonering av de upptagna bostadsutrymmena torde kunna ifrågasättas endast i yttersta nödfall. Men åtgärder, som kunna sägas innebära en ransonering av lediga lägenheter, disponibla genom nyproduktion eller hushållsupplösning och avflyttning, kunna försvaras, då påtagliga svårigheter framträda för befolkningskategorier, vilkas bostadsförsörjning är socialt och befolkningspolitiskt angelägen. Att härvid de barnfostrande familjerna samt de nygrundade äktenskapen böra ha företräde framför icke-familjebildande kategorier av bostadssökande, synes utredningen självklart. En ökning av inneboendesystemet är visserligen alltid en olägenhet men är i nuvarande situation möjligen ofrånkomlig. En sådan utveckling är i vart fall en långt mindre olägenhet än husvillhet för familjer.

Åtgärder av här antydd art böra givetvis inte genomföras, därest icke ett påtagligt behov därav föreligger. Bostadsmarknadslägets utveckling under de närmaste åren är ännu oviss, men risken för en allvarlig ytterligare försämring motiverar att beredskapsåtgärder vidtagas och lämpligen på sådant sätt, att de vid inträdande behov kunna successivt sättas i kraft. Som en första åtgärd, som med sin föga ingripande art torde kunna genomföras omedelbart i samband med hyresregleringen och inrättandet av kommunal bostadsförmedling, kan tänkas föreskriften, att bostadsförmedling skall giva företräde åt dem som skola bilda familj samt familj med flera barn vid anvisning av anmäld hyresledig lägenhet. Vid skärpt bostadsbrist torde dock

en sådan företrädesrätt till anvisning bli skäligen verkningslös, när stark konkurrens om lägenheterna råder. Som beredskap för en dylik situation synes det därför lämpligt att lagen ger möjlighet för Kungl. Maj:t att förordna om en mera bindande reglering, innebärande förbud för hyresvärd att uthyra ledig lägenhet till annan än hyressökande, som anvisats av bostadsförmedlingen. I praktiken torde en dylik åtgärd lämpligen i regel böra utformas sålunda, att anvisning lämnas icke på en enda hyressökande, utan på en större eller mindre grupp av sökande, som tillhöra de familjekategorier, vilka böra givas företräde, varigenom hyresvärdens möjlighet till egen prövning av de hyressökande icke beskäres alltför hårt. Möjlighet för hyresvärdens att, om särskilda skäl föreligga, kunna erhålla dispens från bostadsförmedlings anvisning bör även hållas öppen. Sådan dispens bör lämpligen meddelas av hyresnämnden.

Förslaget om inrättande av kommunal bostadsförmedling tillstyrktes bl. a. av socialstyrelsen under det att i flera yttranden uttalades farhågor för att förslaget om införande av kommunal bostadsförmedling skulle bli ödesdigert för de enskilda bostadsförmedlarna eller åsamka kommunerna kännbara kostnader utan motsvarande nytta.

Föredragande departementschefen, statsrådet Westman, yttrade på denna punkt i den proposition, nr 301, varigenom förslaget till hyresregleringslag framlades för 1942 års riksdag:

Farhågan, att den kommunala bostadsförmedlingen kan bli tämligen ineffektiv synes särskilt för de mindre samhällenas del icke vara ogrundad. Även om förhållandena under en tid med bostadsbrist kunna innebära vissa frestelser för dem som syssla med bostadsförmedling att i viss mån utnyttja de hyressökandes nödläge, synes erfarenheten icke ha givit vid handen, att missbruk i någon mera betydande omfattning förekommit. Då jag ej är övertygad, att det nu är nödvändigt att införa obligatorisk kommunal bostadsförmedling i alla de samhällen, där lagen skall gälla, vill jag föreslå, att paragrafen inskränkes till ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna om anordnande av kommunal bostadsförmedling i de samhällen, där behov härav föreligger. Denna bostadsförmedling bör vara avgiftsfri.

Med anledning av vad befolkningsutredningen anfört vill jag understryka, att den kommunala bostadsförmedlingen bör bedrivas så, att företräde i möjligaste mån lämnas familjer med barn och dem som ämna ingå äktenskap. Erforderliga föreskrifter härom torde lämpligen böra antagas i de kommunala instruktionerna för förmedlingsorganen. För närvarande synes det ej nödvändigt att införa längre gående åtgärder för att tillgodose familjernas intressen vid förmedlingen. Denna fråga bör emellertid följas med synnerlig uppmärksamhet.

10 § hyresregleringslagen hade i propositionen sin nuvarande lydelse.

I samband med propositionen med förslag till hyresregleringslag förehade 1942 års riksdag till behandling en före propositionens avlämnande i andra kammaren väckt motion, nr 21, av herr Edberg m. fl., i vilken motion hemställdes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning bl. a. rörande möjligheterna att skapa ökad trygghet för hyressökande familjer med barn, exempelvis genom särskild förordning med stadgande om företrädesrätt för sådan familj till hyresledig lägenhet.

Andra lagutskottet, som behandlade propositionen och motionen, anförde i sitt däröver avgivna utlåtande, nr 42, i fråga om förslaget till 10 § hyresregleringslagen och den i motionen gjorda hemställan:

Där en kommunal bostadsförmedling anordnas i enlighet med stadgandet i denna paragraf, bör förmedlingen bedrivas så, att familjer med barn i görligaste mån lämnas företräde vid anvisning av lediga lägenheter. Föreskrifter härom torde lämpligen böra intagas i de kommunala instruktionerna för förmedlingsorganen i enlighet med vad departementschefen påpekat.

En verklig rätt för barnrika familjer att framför andra hyressökande erhålla företräde till lediga lägenheter skulle förutsätta ett synnerligen långt gående ingrepp i fastighetsägarnas befogenheter. Såsom departementschefen framhållit synes det åtminstone för närvarande icke nödvändigt att vidtaga en dylik åtgärd.

Familjernas bostadsbehov torde emellertid i första hand böra tillgodoses genom åtgärder av ekonomisk art. Såsom inledningsvis omnämnts finnes en särskild statlig lånefond för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer. Även andra medel kunna befinnas erforderliga för att underlätta en tillfredsställande lösning av bostadsfrågan för familjer med barn. Utskottet finner visserligen hithörande problem vara av den största vikt för samhället, men eftersom de torde vara under behandling av 1941 års befolkningsutredning, finner utskottet icke skäl att föreslå någon ny utredning i ämnet såsom yrkats i motionen II: 21.

Utskottets utlåtande på denna punkt godkändes av riksdagen.

I anslutning till det pågående arbetet med den ekonomiska politikens utformning i vårt land i syfte att motverka en skadlig prisstegring har igångsatts en utredning angående införande av behovsprövning å bostadsmarknaden. Nämnda utredning har omhänderhaft av en inom finansdepartementet tillkallad utredningsman, revisionssekreteraren Erik Hagbergh. Utredningsmannen har till fullgörande av sitt uppdrag den 19 mars 1943 avlämnat en samma dag dagtecknad promemoria jämte utkast till lag om tillstånd att hyra bostad (hyreslicens) m. m. Enligt utkastet skola bestämmelserna däri äga tillämpning efter Konungens förordnande i stad, kommun eller municipalsamhälle, som vid 1943 års ingång hade minst 2 000 invånare (1 §). Hyresavtal om lägenhet, som är avsedd att helt eller till väsentlig del nyttjas till bostad och ej uthyres i möblerat skick, må icke träffas, med mindre av hyresnämnd meddelats tillstånd för hyresgästen att i orten hyra bostad (*hyreslicens*). Vad nu sagts gäller ej förlängning av hyresavtal om lägenhet, som av hyresgäst innehaves när denna lag träder i kraft. Träffas hyresavtal i strid med vad sålunda stadgas, är avtalet ogiltigt, dock må avtal ingås, därest såsom förutsättning för dess giltighet i detsamma upptages villkor att hyreslicens meddelas (2 §). Hyreslicens sökes hos hyresnämnden i den ort, där hyresgästen önskar bostad (3 §). Vid prövning av ansökan om hyreslicens skall hyresnämnden, under beaktande av läget på bostadsmarknaden i orten, fästa särskild vikt vid att tillgodose bostadsbehovet för den som på

grund av sin verksamhet måste vistas på orten, så ock för familj med barn samt för dem som ingå äktenskap (5 §). Det åligger hyresvärd att till hyresnämnden i orten lämna uppgifter om ledighet till uthyrning av bostadslägenhet, som avses i lagen, och om hyresavtal rörande sådan lägenhet, vilket träffas efter det lagen trätt i kraft. Har, enligt vad särskilt är stadgat, i kommun anordnats avgiftsfri bostadsförmedling, skola uppgifter varom nu sagts lämnas till den myndighet, som handhar bostadsförmedlingen (7 §). Kommunal bostadsförmedling skall handhavas under särskilt beaktande av bostadsbehovet för dem som på grund av verksamhet måste vistas på orten, så ock för familjer med barn samt för dem som ingå äktenskap (8 §).

Ur promemorian må här återgivas följande:

Det föreslås i utkastet, att hyresnämnd vid prövning av frågor om hyreslicens skall fästa särskild vikt vid att tillgodose bostadsbehovet för den som på grund av sin verksamhet måste vistas på orten samt för familj med barn och dem som ingå äktenskap. En viss företrädesordning tillskapas sålunda, främst för dem som på grund av produktionsverksamhet måste vistas på orten. Däremot synes det icke lämpligt att gå så långt i reglerande syfte, att en hyresvärd skall vara skyldig upplåta en ledig bostad åt en viss av hyresnämnden anvisad hyressökande. En sådan åtgärd skulle innebära ett synnerligen allvarligt ingrepp från det allmännas sida i förvaltningen av bostadsfastigheter, med sannolikt vittgående ekonomiska konsekvenser, och torde kunna ifrågasättas endast under svåra krisartade förhållanden. Att även den helt schematiska ordning, som föreslås i lagutkastet, innebärande att en hyresvärd vid uthyrning av en lägenhet blir bunden till vissa kategorier bostadssökande, utgör ett avsevärt ingrepp i rätten att förvalta fastighet, ligger i öppen dag.

Förevarande lagförslag är f. n. beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att en inom finansdepartementet tillkallad utredningsman den 19 mars 1943 avgivit en promemoria med utkast till lag om tillstånd att hyra bostad (hyreslicens) m. m. Denna lag föreslås skola äga tillämpning enligt Konungens förordnande i stad, köping eller municipalsamhälle med minst 3 000 innevånare. I förslaget uppställas principiellt såsom villkor för giltighet av hyresavtal om omöblerad bostadslägenhet, att hyresnämnden meddelat hyresgästen tillstånd att hyra bostad. Det föreslås, att hyresnämnd vid prövning av frågor om hyreslicens skall fästa särskild vikt vid att tillgodose bostadsbehovet för dem som på grund av sin verksamhet måste vistas på orten samt för familj med barn och dem, som ingå äktenskap. Det har däremot icke ansetts lämpligt att gå så långt i reglerande syfte, att en hyresvärd skall vara skyldig att upplåta en ledig bostad åt en viss av hyresnämnden anvisad hyressökande. Förslaget är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Ifrågavarande lagutkast, som utarbetats i anslutning till det pågående arbetet med den ekonomiska politikens utformning i syfte att motverka en skadlig prisstegring, kommer givetvis, därest det upphöjes till lag, att inne-

Utskottet.

bära ökade möjligheter att tillgodose bostadsbehovet för hyressökande familjer med barn. De föreslagna åtgärderna torde dock icke vara tillfyllest för att under alla förhållanden bereda skydd för dessa familjer i förevarande hänseende.

För att uppnå nämnda syfte föreslås i samtliga motionerna, att kommunal bostadsförmedling skall anordnas i alla de kommuner, där hyresregleringslagen äger tillämpning. Kommunal bostadsförmedling torde, även om nyssnämnda lagförslag genomföres, i och för sig hava betydelse för beredande av skydd åt hyressökande familjer med barn. Kungl. Maj:t har ännu icke i något fall begagnat sig av den möjlighet, som 10 § hyresregleringslagen ger att förordna om införande av sådan förmedling. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke en tillämpning av detta stadgande i vissa fall skulle vara önskvärd. 1941 års befolkningsutredning har i sitt till utskottet avgivna remissyttrande i ärendet något berört orsakerna till att förordnande jämlikt nämnda stadgande i hyresregleringslagen icke givits. Det synes utskottet påkallat, att dessa orsaker närmare klarläggas. Detta skulle måhända kunna leda till att stadgandet kommer att tillämpas i praktiken. Då emellertid utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t redan har uppmärksamheten riktad på förevarande spörsmål, anser utskottet någon riksdagens åtgärd i denna sak icke vara erforderlig.

Vidare har i motionerna I:185 och II:131 hemställts om införande av skyldighet för hyresvärd att lämna uppgifter om hyreslediga bostadslägenheter. En bestämmelse om sådan skyldighet har upptagits i förenämnda lagutkast, som efter vad ovan anförts är beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Slutligen föreslås i nämnda motioner, att familjer med barn skola erhålla företrädesrätt till hyreslediga lägenheter. Såsom utskottet föregående år i sitt av riksdagen härutinnan godkända utlåtande nr 42 uttalat skulle en sådan rätt innebära ett synnerligen långt gående ingrepp i fastighetsägarnas befogenheter. Utskottet anförde därjämte, att det icke syntes utskottet nödvändigt att en sådan åtgärd åtminstone för det dåvarande vidtoges. Utskottet, som är medvetet om att en dylik företrädesrätt kan vara påkallad under exceptionella förhållanden å hyresmarknaden, finner dock, att frågan om en sådan företrädesrätt med hänsyn till alla å densamma inverkan omständigheter är av mycket svårlöst natur. Det torde enligt utskottets mening icke vara lämpligt, att riksdagen tar ställning till spörsmålet, huruvida sådana förhållanden föreligga, innan åtminstone prövning skett av frågan, huruvida förutnämnda förslag till lag om tillstånd att hyra bostad skall upphöjas till lag.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit anser utskottet, att någon framställning till Kungl. Maj:t i anledning av förevarande motioner icke är påkallad. Därvid förutsätter emellertid utskottet, att Kungl. Maj:t snarast tager ställning till förenämnda lagförslag samt i övrigt ägnar särskild uppmärk-

samhet åt de frågor, som beröra hyressökande familjers med barn bostadsförhållanden.

På grund av vad ovan anförts får utskottet hemställa,

A. att motionerna I: 185 och II: 131 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd; samt

B. att motionen II: 106 icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 juni 1943.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Norman*, *Linder*, *Wistrand*, *Löfvander*, *Mannerskantz*, *Roos**, *Hage* och *Sten**;

från andra kammaren: fröken *Hesselgren*, fröken *Andersson*, herr *Cruse*, fru *Johansson*, herr *Jansson* i Hällefors*, fru *Västberg** samt herrar *Andersson* i Eskilstuna* och *Hedlund* i Rådom.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Hage* och *Cruse* samt fru *Västberg*, vilka ansett, att utskottet borde hava föreslagit riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda de spörsmål, som innefattas i de båda likalydande motionerna I: 185 och II: 131, i den mån dessa spörsmål icke redan äro föremål för utredning.

Bilaga A.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom beslut den 19 februari 1943 har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över två inom riksdagen väckta, likalydande motioner, nr 185 i första och nr 131 i andra kammaren, angående beredande av ökat skydd åt hyressökande familjer med barn. I anledning härav får styrelsen anföra följande.

I yttrande till andra lagutskottet över en inom fjolårets riksdag väckt motion med liknande syfte tillstyrkte styrelsen en förutsättningslös utredning i det angivna ämnet. Styrelsen betonade i detta yttrande bland annat den allvarliga innebörden av vissa ifrågasatta tvångsingripanden på detta område men erkände, att sådana kunna bli oundvikliga under vissa förhållanden. Den sedermera införda hyresregleringen har i viss mån varit ett steg på denna väg. Därjämte hänvisades emellertid i yttrandet till andra slag av åtgöranden, som möjligtvis kunde komma i åtanke för att underlätta en tillfredsställande lösning av bostadsfrågan för familjer med barn. Andra lagutskottet vitsordade i sitt eget utlåtande över motionen, att hithörande problem vore av den största vikt för samhället, men fann icke skäl att förorda en ny utredning i ämnet med hänsyn till att dessa spörsmål torde vara under behandling av 1941 års befolkningsutredning.

Det är alltjämt styrelsens uppfattning, att en förutsättningslös utredning av den i de remitterade motionerna åter väckta frågan bör äga rum. I detta sammanhang torde de synpunkter ånyo få åberopas, som anfördes i fjolårets yttrande till andra lagutskottet. Spörsmålet synes snarast böra upptagas till prövning av 1941 års befolkningsutredning, lämpligen gemensamt med bostadssociala utredningen. Det förhållandet, att den på en del orter alltmer skärpta bostadsbristen givit hela frågan kristidskaraktär, borde icke utgöra anledning att frångå denna väg för ärendets prövning.

Stockholm den 13 mars 1943.

KARL J. HÖJER.

STEN RINGENSON,

Bilaga B.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom beslut den 19 februari 1943 har Kungl. Maj:t anbefallt statens hyresråd att till riksdagens andra lagutskott avgiva yttrande över två inom riksdagen väckta likalydande motioner, nämligen motionen i första kammaren nr 185 av herr Hage och motionen i andra kammaren nr 131 av herr Edberg m. fl., angående beredande av ökat skydd åt hyressökande familjer med barn. Med anledning härav får hyresrådet anföra följande.

Såsom medel för beredande av ökat skydd åt hyressökande familjer med barn anges i motionerna införande av obligatorisk kommunal bostadsförmedling med anmälningsskyldighet för hyresvärdar och förtursrätt för barnfamilj till hyresledig lägenhet.

Vad först angår kommunal bostadsförmedling vill hyresrådet framhålla, att sådan förmedling *i och för sig* har ett större värde endast under den förutsättningen, att förmedlingen får ett grepp om hela hyresmarknaden eller i varje fall en mycket stor del därav. Att det övervägande flertalet hyressökande skulle anlita den kommunala förmedlingen synes man kunna utgå ifrån. Härigenom skulle myndigheterna kunna erhålla en värdefull kännedom om bostadsbehovet inom orten till ledning för såväl den statliga som den kommunala bostadspolitiken. Däremot finns det anledning befara, att förmedlingen icke utan särskilda åtgärder skulle få kännedom om alla de lägenheter, som vore lediga. Naturligtvis kan det sörjas härför genom en lagstadgad anmälningsplikt beträffande lediga lägenheter, och hyresrådet har redan genom en den 28 oktober 1942 dagtecknad skrivelse hos Kungl. Maj:t hemslälat om erforderliga författningsbestämmelser för att i mån av behov kunna införa en sådan plikt. Då knapphet på bostadslägenheter råder, sker emellertid omflyttning på bostadsmarknaden huvudsakligen genom byte av lägenheter hyresgästerna emellan. Under sådana förhållanden bli tidigare uthyrda lägenheter endast undantagsvis hyreslediga, varför man synes böra räkna med att förhållandevis få lägenheter i det förefintliga bostadsbeståndet genom förmedlingen skulle kunna erbjudas dem, som stå utan lägenhet eller sakna lämpligt bytesobjekt. Likväl kan en kommunal bostadsförmedling säkerligen komma att spela en icke oväsentlig roll såsom förmedlande organ för lägenhetsbyten. Vidare synes det sannolikt att om anmälningskyldighet beträffande nybyggnader föreskrives, en sådan förmedling skulle komma att ombesörja en betydande del av förmedlingsverksamheten i fråga om *nyttillkomna* lägenheter.

En kommunal förmedling kan i varje fall icke utan tvångsreglering av hyresmarknaden åstadkomma ett ur social synpunkt fullt tillfredsställande resultat. Dock torde man kunna räkna med att en förmedling även utan sådan reglering åtminstone i viss utsträckning skall kunna bereda familjer med barn ett faktiskt företräde. Den kommunala förmedlingen bör, såsom föredragande departementschefen uttalat i propositionen till 1942 års riksdag nr 301 med förslag till hyresregleringslag, bedrivas så att företräde i möjligaste mån lämnas familjer med barn och dem som ämna ingå äktenskap. Även om hyresvärden icke utan särskild lagstiftning kan tvingas att anlaga viss hyresgäst som anvisas av förmedlingen, torde en kommunal förmedling ha vida större möjlighet än en privat att tillvarata barnfamiljernas intressen.

I motionen framföres den uppfattningen att hyresläget på vissa orter är sådant, att mera långtgående regleringsåtgärder från det allmännas sida äro nödvändiga. Dessa åtgärder böra, såsom ovan nämnts, enligt motionärerna gå ut på att införa anmätningsskyldighet för hyresvärdar, som ha hyreslediga lägenheter att utbjuda, samt tillerkänna familjer med barn företrädesrätt till de hyreslediga lägenheterna.

I sitt den 8 februari 1943 till Kungl. Maj:t framlagda förslag till lag om fortsatt giltighet av hyresregleringslagen har hyresrådet anfört: »Enligt vad hyresrådet har sig bekant, har i anslutning till det pågående arbetet med den ekonomiska politikens utformning i syfte att motverka en skadlig prisstegring även igångsatts en utredning om möjligheterna att införa en behovsprövning beträffande hyressökande. Genom en dylik skulle vid en fortsatt skärpning av bostadskrisen och en ytterligare begränsning av bostadstillskottet de knappa resurserna i fråga om hyreslediga lägenheter kunna fördelas på ett ur social synpunkt mera betryggande sätt. En sådan åtgärd skulle innebära ett nytt och ytterst betydelsefullt steg i den riktning mot en mera ingående reglering av hyresmarknaden, som man vid hyresregleringslagens tillkomst räknade med som en framtida möjlighet.»

Ifrågavarande utredning, vars resultat torde föreligga inom den närmaste tiden, kommer att klarlägga de uppenbarligen mycket stora vanskligheter i rättsligt och ekonomiskt avseende, som äro förenade med genomförande av en laglig företrädesrätt för hyressökande familjer med barn, samt huruvida och på vad sätt dessa vanskligheter kunna rimligen bemästras. Innan så skett anser sig hyresrådet icke kunna tillstyrka genomförandet av en sådan tvångslagstiftning. Hyresrådet förbiser dock icke att läget på hyresmarknaden, särskilt genom den hotande bristen på byggnadsmaterial och arbetskraft, kan bliva sådant, att även tungt vägande betänkligheter i denna del måste vika.

Vad angår den kommunala bostadsförmedlingen anser hyresrådet — i motsats till motionärerna — att inrättandet av kommunal bostadsförmedling icke bör göras obligatoriskt med möjlighet för Kungl. Maj:t att medgiva dispens utan fortfarande vara beroende på Kungl. Maj:ts förordnande efter prövning av förhållandena på varje särskild ort.

Hyresrådet har redan i cirkulärskrivelse den 7 juli 1942 uppmanat hyresnämnderna att med uppmärksamhet följa utvecklingen på bostadsförmedlingens område samt göra anmälan till hyresrådet, om behov av kommunal bostadsförmedling föreligger eller uppkommer, och har nu för avsikt att av hyresnämnden i de orter, där bostadsbristen är särskilt skriande, begära yttrande angående frågans läge i orten.

Beträffande frågan om anmätningsskyldighet för hyresvärdar får hyresrådet hänvisa till sin förut berörda framställning härom den 28 oktober 1942, som i avskrift bifogas.¹

En av herrar Bengtsson och Sölvén inom hyresrådet avgiven reservation överlämnas härjämte.

Stockholm den 10 mars 1943.

STATENS HYRESRÅD.
KARL TISELIUS.

Bernt Erici.

¹ Denna handling här utesluten.

Reservation

av herrar Bengtsson och Sölvén:

Hyresrådet har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 oktober 1942 hemställt att föreskrifter måtte jämlikt 12 § hyresregleringslagen utfärdas om skyldighet för fastighetsägarna att lämna uppgift rörande hyresledighet och hyresavtal. Därest dylika föreskrifter utfärdas, skulle bostadsförmedlingens betydelse bli avsevärt större än majoriteten synes antaga.

Även om hyresrådet har viss möjlighet att följa utvecklingen på bostadsmarknaden inom olika orter — en möjlighet som dock icke bör överskattas, då ju hyresrådet åtminstone hittills icke förvärvat på egen erfarenhet grundad kännedom därom annorledes än i samband med behandlingen av besvär över hyresnämnds beslut i ärende angående uppsägnings ogiltigförklaring — så ligger en viss fara däri, att ett initiativ från hyresrådets sida om införande av kommunal bostadsförmedling på viss ort kommer för sent. Enligt vårt förmenande bör därför — i samband med utfärdandet av sådana föreskrifter som nyss nämnts — kommunal bostadsförmedling införas å *alla* hyresreglerade orter, där ej dispens meddelas av Kungl. Maj:t.

Majoriteten har uppskjutit ställningstagandet till frågor om företrädesrätt för familjer med barn till hyreslediga lägenheter i avbidan på en pågående utredning om möjligheterna att införa en behovsprövning beträffande hyresökande. Såvitt vi erfarit avser denna utredning att klarlägga de rent tekniska problem som skulle uppstå vid en sådan behovsprövning. För vår del anse vi att hyresrådet bort redan nu klart giva uttryck åt uppfattningen att genomförandet av en möjlighet att meddela företrädesrätt för familjer med barn är av behovet påkallat. Omständigheterna medgiva enligt vårt förmenande icke ett uppskjutande av denna fråga, vilket skulle kunna få till följd, att erforderliga lagstiftningsåtgärder icke kunde vidtagas förrän tidigast år 1944. Under hänvisning till likartade åtgärder på andra områden av samhällslivet under nuvarande kristid vilja vi alltså förorda, att en beredskapslagstiftning redan nu genomföres, innebärande att Kungl. Maj:t tillerkännes befogenhet att å ort, där hyresregleringslagen gäller, och varest kommunal bostadsförmedling finnes, stadga förbud för hyresvärd att uthyra bostadslägenhet annorledes än enligt anvisning av bostadsförmedlingen eller eljest med dess medgivande, ävensom i samband därmed förordna, att företräde skall lämnas hyressökande med minderåriga barn, eventuellt andra kategorier, vilkas bostadsbehov det är särskilt angeläget att på orten i fråga tillgodose.

En dylik beredskapslagstiftning skulle icke föregripa eventuella framtida åtgärder för bostadsransonering utan tvärtom kunna skapa en organisatorisk grund härför.

Även om gällande lags ståndpunkt i fråga om inrättandet av kommunal bostadsförmedling bibehålles, bör enligt vår mening en beredskapslagstiftning av nu nämnd art genomföras.

Stockholm den 10 mars 1943.

Oskar Bengtsson.

Arnold Sölvén.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Kungl. Maj:t har den 19 februari 1943 anbefallt 1941 års befolkningsutredning att till utskottet avgiva yttrande över av herr Hage i riksdagens första kammare och herr Edberg m. fl. i dess andra kammare väckta, likalydande motioner (I: 185 och II: 131) angående beredande av ökat skydd åt hyressökande familjer med barn. Utredningen får i anledning härav anföra följande.

Redan under förarbetena till lagen om hyresreglering hade utredningen att taga ställning till det spørsmål, som togs upp i ifrågavarande motioner.

I sitt den 10 april 1942 dagtecknade remissvar över förslaget till nämnda lag gick utredningen in på de verkningar, en reglering av hyresmarknaden kunde få för nygrundade och barnfostrande familjer. Den enda verkliga lösningen av dessas bostadsproblem vore en nyproduktion av bostäder, men då en sådan i nuvarande läge knappast kunde få tillräcklig omfattning, bleve de hyresreglerande åtgärderna av desto större vikt. Sådana torde smidigast kunna genomföras genom anlåtande av någon form av bostadsförmedling. Beträffande betydelsen av en dylik förmedling yttrade utredningen.

»De viktigaste möjligheterna att vid allmän bostadsbrist tillgodose familjebildningens och de bestående barnfamiljernas intressen hänföra sig till bostadsförmedlingens verksamhet. Utredningen vill understryka vikten av att en effektivt och socialt arbetande bostadsförmedling kommer till stånd. Det är i en tid av bostadsbrist särskilt angeläget, att de ständigt pågående förskjutningarna i hushållsbeståndets struktur, som ske genom att å ena sidan hushåll nybildas och växa, å andra sidan hushåll krympa och upplösas, kunna motsvaras av omflyttningen inom bostadsbeståndet. Sådana omflyttningar hämmas starkt av bristen på bostadsreserv, varför bostadsbristen tenderar att skärpa sig själv, genom en successivt växande feldisposition av det tillgängliga bostadsutrymmet. Under ett tillstånd av bostadsbrist har därför bostadsförmedlingen en självständig betydelse såsom instrument att motverka bostadsbristen vid sidan av nyproduktionen av lägenheter.»

Fortsättningsvis framhöll utredningen, att vid en skärpning av bostadsbristen en avvägning av de bostadssökandes behov borde komma till stånd på så sätt, att nygrundade och barnfostrande familjer finge företräde vid sökande av bostad. Utredningen förordade införande av vissa beredskapsåtgärder, som vid behov kunde tillgripas. I första hand borde bostadsförmedlingen åläggas att giva företräde åt familjer av nyss angivet slag vid anvisning av lediga lägenheter. Om läget på bostadsmarknaden ytterligare försämrades, borde i andra hand finnas möjlighet att ålägga hyresvärd skyldighet att anmäla ledigbliven lägenhet samt plikt att uthyra lägenhet till någon, som tillhörde den grupp hyressökande, bland vilka förmedlingen anvisat värden att träffa sitt val av hyresgäst. I anledning härav föreslog utredningen, att i 10 § lagen om hyresreglering skulle tillfogas en så lydande punkt:

»Vid denna bostadsförmedling skall företräde lämnas åt familjer med flera barn samt dem, som ämna ingå äktenskap.»

Efter 10 § borde vidare enligt utredningens mening inskjutas en paragraf av denna lydelse:

»Råder svår bostadsbrist i kommun, där bostadsförmedling är anordnad enligt 10 §, äger Kungl. Maj:t förordna, att vad i andra stycket stadgas skall äga tillämpning i kommunen.

Innan lägenhet, som helt eller till väsentlig del är avsedd till bostad, uthyres till ny hyresgäst, skall hyresvärden begära anvisning på hyressökande från den kommunala bostadsförmedlingen. Har sådan anvisning lämnats inom fjorton dagar från det begäran framställts, äger hyresvärden icke uthyra lägenheten till annan utan tillstånd av hyresnämnden.»

Såväl i den kungliga propositionen (nr 301) till 1942 års riksdag som i utskottets utlåtande (nr 42) betonades, att om kommunal bostadsförmedling inrättades, i dennas instruktion skulle stadgas, att vid förmedling företräde borde lämnas hyressökande familjer med barn. Att giva dessa familjer en verklig förtursrätt ansågs innebära ett synnerligen långt gående ingrepp i fastighetsägarnas befogenheter. På den grund ansågs för närvarande en dylik åtgärd icke böra vidtagas.

Utredningen har icke under det år, som förflutit sedan dess ovan refererade yttrande avgavs, haft anledning frångå sin däri intagna ståndpunkt. Genom det av motionärerna förebragta materialet har utredningen ytterligare styrkts i sin uppfattning, att åtgärder till stöd för hyressökande familjer med barn böra vidtagas.

Lagen om hyresreglering tager i sin nuvarande utformning icke tillräcklig hänsyn till dessa familjers behov. Den verkar nämligen i den riktningen, att den bestående fördelningen av bostadsutrymmet bevaras även i fall, där fortgående förskjutningar i hushållens storlek i och för sig skulle motivera förändringar i bostadsinnehavet. Lagen kommer härigenom att ha ogynnsamma verkningar för familjer, som befinna sig i utvidgning och behöva ökat bostadsutrymme.

För att neutralisera de nu antydda olägenheterna skulle krävas en fullständig ransonering av bostadsutrymmet. En sådan åtgärd är emellertid av det genomgripande slag, att den icke torde böra tillgripas, om ej läget på bostadsmarknaden ytterligare försämras. Om emellertid en allvarlig förändring till det sämre skulle inträffa, bör ett sådant steg tagas för att giva de barnfostrande familjerna möjlighet att hävda sig på bostadsmarknaden.

Hela detta problem har, som icke minst motionärernas utredning visar, starkt lokalt betonade särdrag. Den torde därför böra lösas från ort till ort. Vidare böra olika grader av ingripanden anvisas alltefter den på orten förekommande bostadsbristens styrka, varvid det bör läggas i Kungl. Maj:ts hand att bestämma, vilken form som skall tillämpas i kommun, där åtgärder behövas. Vad dessa olika former för ingripande angår vill utredningen hänvisa till sitt förslag från föregående år. I första hand skulle man sålunda kunna nöja sig med att allmänt giva barnfostrande familjer, som anlita bostadsförmedling, företräde vid sökande av bostad. I andra hand borde denna förmån kombineras med åläggande för hyresvärdarna dels att anmäla uppkommen bostadsledighet vid förmedlingen, dels att som hyresgäst antaga av förmedlingen anvisad hyressökande. Kunde uppgörelse ej träffas mellan hyresvärden och hyresgästen, borde hyresnämnden ha befogenhet att avgöra de tvistiga punkterna.

En gemensam förutsättning för att ingripande i någon form skall kunna komma till stånd, torde vara, att på ifrågavarande orter finnes att tillgå en kommunal bostadsförmedling, som vid behov kan göras obligatorisk. Hittills har emellertid Kungl. Maj:t icke begagnat sig av den möjlighet, som 10 § lagen om hyresreglering ger att förordna om införande av sådan bo-

stadsförmedling. Icke heller från kommunernas sida ha framförts önskemål i denna riktning. Från enskilt håll ha tre framställningar gjorts till Kungl. Maj:t, samtliga avseende Stockholm, över vilka socialstyrelsen avgivit yttrande (se Sociala meddelanden 1943, sid. 21).

Socialstyrelsen förutsätter, att Kungl. Maj:t i allmänhet endast skall förordna om bostadsförmedlings inrättande på framställning från kommunens beslutande organ. Den omständigheten, att även kostnaderna för en av Kungl. Maj:t påbjuden bostadsförmedling komma att helt falla på kommunerna, samtidigt som sådan förmedling skall vara kostnadsfri, kan emellertid tänkas verka återhållande på kommuner, där i själva verket behov av kommunal bostadsförmedling förefinnes. Denna farhåga tycks bekräftas av erfarenheten, eftersom det på åtskilliga håll i landet synnerligen svårartade läget på bostadsmarknaden icke föranlett något kommunalt initiativ hos Kungl. Maj:t.

Det kan i nuvarande läge knappast vara lämpligt, att Kungl. Maj:t skulle ha att lita till framställningar från enskilda sammanslutningar eller personer, vilket innebär, att man i en så viktig fråga i mycket komme att vara hänvisad till tillfälligheter. Det synes därför utredningen lämpligt, om hyresnämnderna uttryckligen ålades att beakta denna fråga och att i förekommande fall hos Kungl. Maj:t göra de framställningar, vartill ortens bostadsmarknad kunna föranleda.

Först i den mån kommunala bostadsförmedlingar komma till stånd, torde det förefinnas möjlighet att effektivt hjälpa bostadssökande familjer med barn.

Enligt vad utredningen erfarit pågår för närvarande särskilda undersökningar rörande behovsprövning på bostadsmarknaden, varvid här berörda fråga torde behandlas. Resultaten härav böra avvaktas, trots att problemet synes vara av brådskande natur och påkalla en så snar lösning som möjligt.

Stockholm den 13 mars 1943.

På 1941 års befolkningsutrednings vägnar:

TAGE ERLANDER,
Ordförande

Bilaga D.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Sedan utskottet berett Sveriges fastighetsägareförbund tillfälle att avgiva yttrande över motionerna nr I: 185 i första kammaren av herr Hage och nr II: 131 i andra kammaren av herr Edberg m. fl., angående åtgärder i syfte att bereda ökat skydd åt hyressökande familjer med barn, får förbundet härmed anföra följande.

Förbundet har i sin tur berett sina lokalföreningar tillfälle att till förbundet inkomma med yttrande. I anledning därav ha yttranden inkommit från 34 lokalföreningar representerande omkring 14 200 fastighetsägare. Beträffande de i motionerna särskilt angivna orterna, utgörande tillhoppa 27 stycken, är att framhålla, att förbundet icke har lokalavdelningar på samtliga

platser. Sådana saknas nämligen i Karlskoga, Sandviken, Bodafors, Norrtälje och Västanfors. Från lokalföreningarna å de övriga platserna ha ytt-randen inkommit från samtliga utom de i Linköping, Skövde, Landskrona, Mölndal, Sala, Kristianstad, Trelleborg, Karlshamn och Vänersborg. (Se bi-lagda sammanställning, bil. A.¹) Förbundet representerar för närvarande omkring 18 000 fastighetsägare i 78 föreningar.

Beträffande själva saken vill förbundet till en början erinra om att för-bundet den 9 april 1942 avgav yttrande till utskottet i anledning av en då inom andra kammaren väckt motion nr 21 angående skapande av ökad trygghet för hyressökande familjer med barn.

Förbundet framhöll i nämnda yttrande, att man då och då i pressen såge notiser och insändare om att hyressökande blivit avvisade därför att de hade barn. Dylika meddelanden, anförde förbundet vidare, vore självfallet ägnade att väcka uppseende och på vissa håll inom pressen utnyttjade man dem rentav att skapa misstämning mot fastighetsägarna. Vid en närmare undersökning angående verklighetsunderlaget för dylika meddelanden, vi-sade det sig emellertid ofta, att de berörda händelserna hade en helt annan förklaring än den hyresgästerna sökt utfinna. Ovanligt vore icke heller, att de anklagelser som framfördes rörde fastighetsägare, som icke vore orga-niserade. Man kunde med säkerhet påstå, att den avoghet mot familjer med barn som stundom förmenas utmärka fastighetsägarna, i verkligheten icke förefunnes. De fall, då man kunde tillvita fastighetsägare att i här åsyftat hänseende ha förfarit på ett ur sociala synpunkter stötande sätt, vore utan tvivel försvinnande få till antalet.

Vad förbundet sålunda anförde, äger fortfarande giltighet och förbundet har så mycket större anledning att vidhålla sin förut uttalade uppfattning, som den utredning, vilken i förevarande sammanhang på förbundets föran-ledande ägt rum, tydligt ger vid handen, att svårigheterna i bostadshän-seende under nu rådande förhållanden drabba stora skikt av bostadssökande vare sig dessa ha barn eller icke. Förbundet ogillar på det starkaste varje tendens att på hyresområdet missgynna barnfamiljer men kan samtidigt icke underlåta att reagera mot den hetsiga agitation, för vilken fastighets-ägarna ofta äro utsatta, då det göres gällande, att bostadssvårigheterna för de barnrika familjerna ha sin orsak i avoghet från fastighetsägarnas sida. I en dylik agitation bortser man — mer eller mindre medvetet — från det förhållandet att i den mån svårigheter föreligga för skötsamma barnfamiljer att erhålla eller behålla en bostad, så beror icke detta på att de ha barn utan på att det är ont om lämpliga lägenheter.

Icke heller motionärerna kunna fritagas från att skatta åt en ensidig syn på saken. Visserligen framhålla de själva, att de svar de inhämtat från kommunala myndigheter och från hyresgästorganisationer »inte kunna an-ses ge en fullt rättvisande och ännu mindre uttömmande bild av de verk-liga förhållandena» men i nästa ögonblick förklara de, att »situationen i själva verket torde vara ännu värre än svaren ge vid handen». Den agita-toriska tonen anslås strax i början, då motionärerna beteckna bostadssvår-igheterna såsom »folkhemmets bakgård» och de sammanfatta sin syn på hyresvärdarnas del i svårigheterna på följande sätt: »Som en röd tråd löper genom alla uttalanden ett resignerat konstaterande: när innehavaren av en ledig hyreslägenhet får veta att den hyressökande familjen har barn är ledigheten som oftast 'upptagen'»

¹ Denna bilaga här utesluten.

Att fastighetsägarna skulle hysa avoghet mot att uthyra lägenheter till familjer med barn är något som vid ett verklighetsbetonat betraktande av saken måste framstå såsom oriktigt. Det ligger i sakens natur, att en fastighetsägare alltid måste sköta sin fastighet så att var och en får sitt, långivare, myndigheter, arbetstagare och entreprenörer. Han måste med andra ord sköta fastigheten så att han får den fullt uthyrd. Stundom kan en enda tom lägenhet riskera hela fastighetens ekonomi. Även om hyresvärden gärna skulle vilja hyra ut till barnfamiljer, tvingas han många gånger med hänsyn till övriga hyresgästers trivsel att iakttaga försiktighet vid valet av nyinflyttade. Denna sida av saken har under senare tider fått sin särskilda betoning genom det beklagliga och alltmer framträdande förhållandet att föräldraauktoriteten minskat. Barnen lämnas att husera som de önska, samtidigt som föräldrarna blivit alltmer känsliga för varje tillrättavisning av barnen från utomstående sida. Släpphänthet av detta slag hör icke samman med god fostran.

Det skulle icke bereda svårigheter att framdraga fall där barn genom brist på hyfs i uppträdandet, genom skadegörelse av olika slag i fastigheterna och genom sitt dåliga inflytande över andra barn kommit att skapa sådan olust inom fastigheten, att den blivit mer eller mindre deklasserad. Att komma till rätta med dylika förhållanden och därigenom uppkommande bostadssvårigheter borde, efter vad det vill synas, icke ankomma på hyresvärdarna utan på dem som ha vårdnaden om barnen. Tyvärr förhåller det sig emellertid ofta så, att det blir hyresvärden, som måste ingripa, varvid till slut också fråga kan uppkomma att bringa hyresförhållandet till upphörande. Icke sällan inträffar det, att hyresvärden ställes i valet mellan att antingen uppsäga barnfamiljen eller att bli vittne till att någon annan eller flera hyresgäster flytta. Det grundläggande är därför, att barnens fostrare bringas till insikt om nödvändigheten att lära barnen aktsamhet och hänsyn. I mån som denna insikt växer, skall det säkerligen också bli lättare att komma till rätta med den avoghet mot barn, som barnlösa hyresgäster tyvärr ofta ådagalägga och därigenom försvåra för barnfamiljer att finna lämpliga bostäder.

Förbundet har härmed framhållit några allmänna synpunkter på barnfamiljernas bostadsfråga, vilka måste beaktas i den mån man strävar till att opartiskt bedöma hithörande problem och att sålunda även till sina rätta proportioner reducera de åtgärder och förhållanden som i propagandan blott alltför lätt läggas fastighetsägarna till last. I samband härmed torde förbundet få återropa det yttrande från förbundets tvenne lokalföreningar i Göteborg, som här i avskrift bifogas (bil. B).¹

Motionärerna föreslå till en början införande av legal skyldighet att upprätta kommunal bostadsförmedling, låt vara med möjlighet för Kungl. Maj:t att dispensera från skyldigheten. I den mån en bostadsförmedling allenast skall ha den begränsade uppgiften att sammanföra tillgång och efterfrågan, vill det synas, att det icke är påkallat att göra den obligatorisk. Riksdagen har icke heller vid den nyligen skedda förlängningen av hyresregleringslagen gjort någon ändring i 10 § i nämnda lag, vadan således alltjämt skall gälla, att bostadsförmedling skall anordnas allenast där Kungl. Maj:t så förordnar.

Motionärerna föreslå vidare, att anmälningsskyldighet införes för hyresvärdar, som ha hyreslediga lägenheter att erbjuda. Med hänsyn till att

¹ Detta yttrande här uteslutet.

denna fråga för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, i vilket hänseende må framhållas, att förbundet veterligt förslag till förordning i ämnet finnes utarbetat, finner förbundet sig icke hava anledning att i detta sammanhang närmare utveckla sin syn på saken. Förbundet torde få in-skränka sig till att återopa i avskrift bilagda underdåniga yttrande (bil. C).¹

Motionärerna föreslå slutligen, att barnfamiljer måtte tillerkännas förturs-rätt till hyreslediga lägenheter.

Motionärerna beröra här ett synnerligen allvarligt och ömtåligt socialt och ekonomiskt problem. Det är självklart, att fastighetsägarna finna det synnerligen betänkligt, att deras möjligheter att välja den hyresgäst, som i varje särskilt fall synes för fastigheten lämpligast, skulle komma att in-skränkas på sätt som här förutsattes. Förbundet finner sig emellertid icke böra i detta sammanhang närmare ingå på frågan. Den är ju nämligen för närvarande föremål för särskild utredning inom finansdepartementet, och utredningsmannen, revisionssekreteraren Erik Hagbergh, torde vara beredd att vilken dag som helst avlämna sitt förslag, vilket torde komma att remit-teras till förbundet för yttrande. Vid sådant förhållande synes det förbundet icke föreligga anledning att i förevarande sammanhang närmare beröra frågan.

Med vad sålunda anförts anser sig förbundet ha besvarat utskottets remiss.

Stockholm den 29 mars 1943.

SVERIGES FASTIGHETSÄGAREFÖRBUND.

I. FAGRÆUS.

Sigurd Ahlmark.

Bilaga E.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Hyresgästernas riksförbund, som anmodats avgiva yttrande över två lika lydande inom riksdagen väckta motioner, nämligen nr 185 i första kamma-ren och nr 131 i andra kammaren, angående beredande av ökat skydd åt hyressökande familj med barn, får i anledning härav meddela, att riksför-bundet i allo ansluter sig till de synpunkter, som kommit till uttryck i den reservation av herrar Bengtsson och Sölvén, som är fogad vid statens hyres-råds yttrande över motionen.

Stockholm den 24 mars 1943.

HYRESGÄSTERNAS RIKSFÖRBUND, Stockholm.

LEONARD FREDRICSSON.

¹ Detta yttrande här uteslutet.